

· FØROYA · SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 7.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oy. á forsiðuni, 20 oy. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýtungum fæst avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 12. februar 1929.

Kostar kr. 1.50 fjórðingsárið + Porto. Bláðið verður bilagt á posthúsinum, brævsavarnarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

3. árg.

Tandlæge BREND

træffes 11—5. Telf. 114.

ATREDER-OG ARBEJDS- GIVERBLADET

»Føroyatíðindi« ikkje nærer nøgde særleg blide Følelser overfor Fiskernes og Arbejdernes Organisation, er ikkje noget Nyt, og man kan derfor godt forstaa den Skadefryd, Hr. Herluf Breth Thomsen giver Udtryk for i »Føroyatíðindi« for 2. Februar. Hver Gang saadanne Herrer som Herluf B. Thomsen & Co., mener, at Arbejderne befinder sig under Pisken, hver Gang det lykkes forenede reaktionære Kræfter at beskære Arbejdernes Rettigheder, hver Gang Arbejdere og Fiskere af økonomiske Grunde afskæres fra at gøre deres Indflydelse gældende og derved væge deres Interesser, hver eneste Gang at Smaakaarsfolk føler, at de er retsløse i Samfundet under den nuværende Samfundsordning, kan man høre Hylene fra hele Koret, Redaktøren af »Føroyatíðindi«, samt hans Vaabenbrødre baade paa Færøerne og i Danmark: *Arbejdernes Magt skal bræmses*. Det er den Devise, hvorunder de fører Feltoget mod alt Organisationsliv, der rører sig blandt de besiddelsesløse, retsløse og arbejdsløse i Samfundet. Den Arbejderry er aldrig saa krumbojet af Slid og Sleb, at den Klasse, »Føroyatíðindi« repræsenterer, ikke med Fryd vil se den segne og gaa til Grunde af Magtløshed og Armod.

Fagforeningsbevægelsen er denne Klasse altid ude efter og lader ikke en eneste Lejlighed upaaagtet. Som en Flok hungerrige og blodtørstige jagende efter Bytte, saaledes raser formelig den besiddende Klasse, naar der er Udsigt til at Arbejderne vinder blot et eneste Skridt fremad. Og naar Arbejderne knægtes, deres Organisations Magt bræmses, saa hyler de som vilde Hyæner.

Helt karakteristisk for Hr. Thomsen & Co. er den Glæde de føler ved at danske Arbejdere kommer ind under en Undtagelseslov. Det er vel den højpriste »Fædrelandskærlighed«, som disse Herrer har siddende paa et eller andet — dog ikke paa det rigtige — Sted. Det er den Kærlighed som Sambandspartiet har til »vort fælles Fædreland«, der saa smukt findes udtrykt i »Føroyatíðindi« forleden.

Jo længere man kommer ind i den Sump, som Sambandsorganerne »Dimmalætting« og

»Føroyatíðindi« har opkogt, kaldet Kærlighed til Danmark (Fædrelandskærlighed!!!), des mere skinner det igennem, at det er slet bevendt med al den Kærlighedserklæring, der har fundet Sted fra den Kant, hvorimod man saa tydelig som tænkes kan, ser at det her er en bestemt Klasse »jeg«er, der fægtet sig frem under denne Kærlighedens Maske.

Naar Sambandspartiet er naaet saa vidt, at det uden mindste Skin af Medlidenhed med danske Arbejdere og Smaakaarsfolk, tvinger dem ind under en Undtagelseslov, ja, saa hører jo alt op. Al denne Snakken om Baand, der binder, al denne ydmygende Tale om Følelse for Danmark er jo kun noget Skryderi, som man maa vende sig bort fra i Væmmelse og Foragt.

Den færøske Repræsentant i Folketinget kender sit »oprigtige« Job og har udrettet sit Ærinde til fuld Tilfredshed for »Føroyatíðindi« og »Dimmalætting«, ved ogsaa at give sin Stemme for Tugthusloven.

Her vil vi tillade os at gøre en Sammenligning mellem de 2 Repræsentanter i Folketinget, den færøske og den tyske.

Tyskernes Repræsentant i Folketinget, Pastor Schmidt, udtalte under Behandlingen af Tugthusloven i Folketinget, at han ikke blandede sig i indre dansk Politik, men da dette Lovforslag var saa umenneskeligt og barbarisk, tillod ikke hans indre Følelser at han holdt sig passiv, saameget mere som han af Erfaring kendte Tugthusloven i Praxis fra den Tid, han var tysk Statsborger. Han erklærede derfor at ville stemme imod Lovforslaget, hvad han ogsaa gjorde.

For os, der gennem den færøske Skole er indpræget et Had til Danmarks Fjender, det tyske Folk, vækker det Beundring, at en tysk Mand i det danske Folketing af menneskelige Følelsesgrunde gaar imod et Forslag, der tager Sigte paa at berøve Landets Arbejdere deres Rettigheder.

Men den færøske Repræsentant, der skiltes med at være Formand for et Parti, med særlig specielle, ømme og kærlige Følelser overfor alt hvad der er dansk, han har ikke fundet Anledning til at paatale, at danske Arbejdere kom under denne Undtagelseslov.

Saa stor er Forskellen mellem den færøske Repræsentant og den tyske i det danske Folketing.

Den nuværende Regering vil

længere ud med sin Nedskaering, og særligt Henblik har den paa Løntrykkeriet. Derfor skal denne Lov bl. a. bruges i Lønkampen mod Arbejderne. De skal afvæbnes. Fagforeningernes Magt skal svækkes, saa man ad denne Vej kan faa Lønninjerne trykket ned.

Det er den Kærlighed Sambandspartiet har til de danske Arbejdere og Smaakaarsfolk, og denne Kærlighed har en god Støtte i Hr. Samuelsen.

Men »Hensigten helliger Midlet«, siger Jesuitterne, og hvem ved, om det ikke er Sambandspartiets Hensigt at faa denne Tvangslov gjort gældende for Færøerne.

Jubelraabene i »Føroyatíðindi« kan tyde i den Retning.

Rigsdagsbrev.

(Fra vor Korrespondent).

København, d. 1. Febr. 1929.

Folketinget har i Aar staaet i »Tugthuslovens« Tegn. Folketingets 3. Behandling af Tugthusloven er nu sluttet, og den er nu sendt over til Landstinget, der jo som bekendt har lidt af Arbejdsløshed, og nu er kommet paa Tugthus-Lov-Arbejde.

Med stor Dygtighed beviste Socialdemokratiets Ordfører, Hans Nielsen, hvorledes denne Lov er i skærende Modstrid med Udviklingen i andre Lande, saaledes har baade Holland og Tyskland netop i den moderne Lovgivning særlige Bestemmelser til Sikring og Beskyttelse for Organisationerne og disses Aftaler. I Danmark gaar man, ledet af Bratbjergmandens Menighed, Pinstrup, Knud Kristensen, Madsen-Mygdal og ligesindede, den modsatte Vej. Her laver man Lov til Opløsning af de ordnede Forhold, som Organisationerne har skabt, og til Beskyttelse af Skruebrækkeri, der er foragtet i alle Kredse udenfor de Pinstrup'ske.

Under forestaaende Munterhed beviste Vilh. Nygaard i en fortæreflig Tale, hvorledes to Partier i denne Sag havde bevist deres egen Overflodighed, nemlig Holstein-Partiet og Retspartiet.

Hans Nielsen fremsatte Forslag om at standse Behandlingen og at henvise Sagen til Overvejelse i Straffelovs-Udvalget, som i Forvejen beskæftiger sig med de Straffespørgsmaal, der ogsaa kan opstaa angaaende Arbejdsforholdene.

For dette Forslag har Retsstatspartiets Mænd tidligere taget til Orde, men da det nu forelaa, erklærede Dr. phil. Axel Dam, at nu vilde hans Parti ikke stemme for dette, Partiets eget Forslag, og saa afholdt Partiets Medlemmer sig fra at deltage i Afstemningen,

hvormed de beviste deres fuldkomne Overflodighed, selv i en saa vigtig Sag.

Grev Holstein var som sædvanlig paa Stemmefiskeri. Han talte godt imod Loven, og han stemte for Afvisningen, men hans eneste Partimedlem, den kapitalistiske inficerede Professor Orla-Jensen stemte imod sin egen Ordfører. — De to ophævede hinanden, deres sammenlagte Stemmer gav Nul som Resultat.

Tugthuslovens Gennemførelse gav værdifuld Oplysning om den udskregne personlige Frihed i Venstre. Det blev uden Modsigelse oplyst, at Justitsminister Rytter er Modstander af denne Lov, og hans Forklaring til »Forstaelse« af Loven viste tydeligt hans Antipati, ja, han bebude endog, at denne Lov maaske skal indføres paa Listen over de Love, der ophæves, naar den nye Straffelov vedtages. — Men Rytter maatte stemme for Loven.

Endnu mere utiltalende var den Scene, som den gamle Venstremand, Smed J. C. A. Larsen, maatte udføre. Han har paa alle Stadier erklæret sig som Modstander af denne Lov. Han véd, at den direkte er rettet imod hans egne Standsfæller, — Haandværkerne, i deres Forhold til Storaagerne, og han har aldrig lagt Skjul paa sine Følelser. Nu maatte han, for Afstemningen, tage Ordet og aflægge den Bekendelse, at han var omvendt, at han nu, trods alt, vilde stemme for Loven. Om denne Erklæring Tilblivelse kan der ikke være Tvivl. Den Trusel, som har virket overfor den gamle Mand, er det ikke vanskeligt at gætte sig til.

Venstre optraadte saaledes med Enighed, Højre maatte bøje sig for at bevare Fordelene, der kan flyde af Madsen-Mygdals Forskab, og Folketinget fik en Skamlet paa sig, da denne Lov blev vedtaget.

Æren for Resultatet kan de to Retsstatsmænd iøvrigt tilskrive sig. Ved denne endelige Vedtagelse fulgte de Pinstrup, og deres Stemmer gjorde Udslaget. Der stod 70 imod 73, og havde disse to overvældige Mænd stemt imod, var Loven faldet og Ministeriet faldet. Dam og Willesen reddede Ministeriet og skaffede hæderlige Arbejdere ind under en brutal Undtagelseslov.

Det er anden Gang at Færingerne Indsats i Rigsdagen direkte er gaaet ud paa at gennemtvinge umenneskelige Love i den danske Rigsdag. I sin Tid Prygleloven og nu Tugthusloven.

Men paa Trods af, at der ligger en Menneskealder mellem disse Afstemninger, gør det et uhyggeligt Indtryk paa danske Arbejdere.

W. W.

Frá útheiminum.

Kvinnutungan.

I einari kapping um orðasniði, ið stutt síðani var hildin í New York, varð tað ein kvinna, ið bar sigurin heim. Hon æt Mrs. Wilson, og hon talaði uttan upphald í 133 tímar. Ikki fyrr enn hon var einsamall eftir av teim, ið mótt vóru, gavst hon, og segði tá:

— Eg gevist bert fyri ikki at troytta dómsnevndina, hóast eg væl kundi tala í 300 tímar aftrat. Mrs. Wilson talaði yvir hitt vanligu kvinnuliga evni í Ameríka: Hvat ið var at finnst at manni sínum.

Horvin dampari.

Ein dampari úr Letlandi, sum fyri 3 vikum síðani við 14 monnum umborð er farin út frá Königsberg, er ikki sæddur síðani. Hitt lettiska ríkisráði, ið vil halda, at damparin av maskin- og rúðurskaða kann vera drivin inn á svenskar leiðir, hevur biðið svenska ríkisráðið um hjálp at leita eftir tí horvna dampara.

Til Java og Suðurafrika.

Hin danski vitskapsmaðurin, dr. phil. Th. Mortensen, fyrirreikar eina djóraransóknarferð til Java, har hann saman við hálendskum fiskarum skal granska djórálívið í teim umliggjandi høvunum.

Útreiðslurnar við hesari granskingarferð bera Carlsberg fondíð og Rask-Ørsted fondíð í felag.

Táíð rannsóknin við Java er liðug, fer Dr. Mortensen víðari til Suðurafrika.

Streikan í Íslandi.

Trolararæiðar vilja framvegis ikki ganga við til semju við sjómannaafelagið. Á henda hátt hava íslendskir reiðarar sett ein stóran hóp av menniskjum í arbeiðsloysi.

Hvussu leingi eitt so stórt umfangandi verkfall kann varða, og hvussu tað vil arta seg, er ikki gott at siga enn. Tó vóna menn, at tað ikki verður leingi, til hesin dráttur er at enda, men stríðið kann gerðast bæði drúgv og hart.

Streikan í Finlandi.

Hin finska havnastreikan stendur framvegis við, og arbeiðarar í ymsum londum royna av øllum alvi til at styðja hesar havnaarbeiðarar og savna inn pening, ið verður sendur teim streikandi. Landsfelag arbeiðaranna í Svearíki hevur í teim seinastu døgum samtykt at senda 100.000 krónur til teir streikandi.

„Lusitania“.

Hitt stóra amerikaskipið »Lusitania«, ið undir verðaldarbardaganum var sòkt av týskum kavbátum, ætla menn nú at fáa uppافت frá botni. »Lusitania« hevði á sínu vandferð ein farm av 25 milliónum krónum í gulli.